

A szőlő vegyszeres gyomirtása

Az utóbbi években jelentősen megnőtt a házikertekben, a hétvégi telkeken, a bérleményekben, a szakcsoportok által telepített szőlőkben tevékenykedő emberek száma.

Az árutermelésre berendezkedett területeken gyakori, hogy a rovar- és gombaölőszerek védekezéseket közösen, a termelőszövetkezet, az állami gazdaság növényvédő szakemberének irányításával szervezik meg, a gyomirtás azonban mindig egyénileg történik. Talajaink gazdag gyommagtartáléka következtében a tenyészidőszakban, ha csapadék hullik, a gyomkeelés tömeges. Hozzájárul a gyomirtási gondokhoz, hogy rendszerint olyan területeket osztottak ki telepítésre, részben művelésre, ahol az évelő gyomnövények nagy tömegben és változatosságban fordulnak elő. Jogosan vetődik fel tehát az igény, hogy a gyomirtószer szakszerű megválasztásával és használatával a gyomosodás visszaszoríthatóvá váljék, ne kelljen mindig két hetente a szőlőt kapálni, horolni. E területeken sem mondhatunk le azonban teljesen a kapálások jótékony hatásáról. Mindenképpen ajánlatos a kétféle módszert arányosan együtt alkalmazni a takarékosabb termesztés és a környezetvédelmi szempontok miatt is.

Csak idősebb ültetvényben

A védekezésekhez magról kelő gyomnövények (például a disznóparéj, a libaparéj, a keserűfű, az ebszékfű, a tyúkhúr, a pászortáska, az árvacsalán, a csorbóka) ellen talajherbicideket javasolunk. E készítmények kora tavasszal (vagy késő ősszel) a talajra permetezve 15–20 mm csapadék hatására bemosódnak a felső rétegbe és elpusztítják a csírázó és a vegyszert felvett fiatal növényeket. A talajon át ható gyomirtószer csak négy évesnél idősebb szőlőben használható, s a fakadás előtt kell kipermetezni.

Rövidebb, 2–4 hónapos hatástartamú a Maloran és az Aresin. Dózisuk: Maloran 4–6 dkg, Aresin 3,5–5,5 dkg 100 négyzetméterenként. Csak gyommentes talajra permetezve, két héten belül hullott 15–20 mm csapadék után várható tőlük megfelelő hatás. Az egyszikű muharfélék (kakaslábú, pirók ujjas muhar) a talaj melegedésével összhangban később kelnek, ezért a csökkenő hatású szerek ellenük már június táján nem védenek.

Ez a viszonylag rövid hatástartam úgy hosszabbítható meg, ha a fakadáshoz közel permetezzük ki a szert, amikor a gyomnövények már megjelentek a sorokban. A Maloran és az Aresin ugyanis levélen keresztül is felszívódik a növényekbe, így a fiatal, 2–4 leveles gyomnövényeket kiválóan irtják, az idősebbeknél természetesen a hatás csökkenhet.

A magas művelésű szőlőkben, ha a gyomok túl fejlettek, akkor a gyomállományt perzselő szerekkel (Gramoxone, Finale) távolítjuk el, de együtt permetezzük ki az Aresinnel. Így kettős hatást (levélen és talajon keresztül) érünk el.

Minden gyomirtószer esetében, ahol a dózist területre adjuk meg, ott a víz-mennyiség csak annyira fontos, hogy a vegyszer egyenletes elosztását segítse. Így 100 négyzetméterre 2–3, sőt 5–8 liter vizet is permetezhetünk. A D2, D3 per-

metezőgépek rézlapkái a talaj permetezéséhez nem megfelelőek. Ha közösen beszerezhető, úgy javasoljuk a Tee Jet 11003 szórófejet, amelyet természetesen körbereszelve a műanyag foglalatba kell igazítani. Ez a legyező alakú permetlé-függöny tökéletes talajfedést nyújt, de aki először dolgozik ilyenfelülettel arra, hogy ne végezze a szokásos „meszelő” mozdulatokat. A 11003 szórófejhez 100 négyzetméterre elég 2 liter vizet számolni.

A magról kelő gyomokra az Aktikon és Hungazin PK is jó. Mindkét szernek azonos a hatóanyaga, Aktikonból 100 négyzetméterenként 1,5, Hungazin PK-ból 3 dkg-ot juttassunk ki. Keverhető Malorannal vagy Aresinnel, de Gramoxone A-val is kipermetezhető. Hatásuk egy tenyész időszakra terjed ki. A talajban felhalmozódhatnak, ezért nagyobb dózis kijuttatását nem javasoljuk, bár a csomagoláson ennél nagyobb adagok szerepelnek.

Geonter, Caragard, Casoron

Kötött, 1,5 százalékos szervesanyag-tartalom feletti területeken használható a Geonter (2 dkg/100 négyzetméter), amelynek hatástartama szintén hosszabb. Igen jó hatású a Caragard Combi (10–15 dkg/100 négyzetméter). Korán kell kipermetezni, hogy elegendő lemosó csapadékot kapjon.

A talajra permetezett vegyszerek hatását csökkentik a növényi maradványok, a talajmozgatás. A kezeléseket azért mindig a metszés és kihordás után végezzük el. Szükség esetén ajánlatos a sorokat kigereblyézni.

A Casoron G granulátum kiszórásával (60–70 dkg/100 négyzetméter) elkerülhető a permetezés és a vízszállítás. Háti porzóval egyenletesen kiszórható, és egész évben megakadályozza a magról kelő gyomok megjelenését, bár ez a szer elég drága.

Betyárkóró ellen

A kikelt, 10–20 cm-es gyomállományt a Gramoxone A (0,7–1,0%-os permetlében) leperzseli, de tartós hatása nincs, a gyomok újra kelnek, illetve az apró szulák két hét után újrakelnek. Alacsony nyomással dolgozzunk. A szer minden zöld növényi részt perzsel, a fiatal szőlőhajtások is károsodnak, ha rájuk kerül. Borult, hűvös időben kipermetezve hatása csak 3–4 nap után jelentkezik, a növények elbarnulnak, elszáradnak. Meleg, napsütéses időben ezek a tünetek egy napon belül fellépnek. A készítménnyel szemben ellenálló betyárkóró rohamosan terjed, ezért ha e gyomnövény szőlőkben is megjelent, ajánlatos a Finalét használni. A Finale hatása még lassabban alakul ki, de ne türelmetlenkedjünk, mert a gyomok újrakelése is lassabban következik be. A készítmény emberre, élőlényekre kevésbé veszélyes.

A perzselő készítmények, így a Gramoxone A és a Finale csak rövid hatásúak. Ha az alapgyomirtásunk megfelelő volt, a területen legfeljebb az évelő gyomnövények maradhattak meg, azok is rendszerint egy-egy foltban, elszórtan mutatko-

znak. Kivétel az apró szulák, amely egy-két év alatt elszaporodva teljes szőlőgyomnövény ellen érdemes használni a levélen keresztül ható, felszívódó szereket.

Speciális egyszikűirtó, a szőlőre, de egyéb kétszikű kultúrákra nézve is szelektív készítmény a Fusilade S. A tarackbúza, csillagpázsit előfordulásakor 100 négyzetméterre 30–40 ml készítményt permetezzünk ki 3–4 liter vízben. A gyomnövényeken előbb csak sárgás, vöröses elszíneződés jelentkezik, a növény közepe kihúzható, elbarnult. A tünetek kifejlődése sokáig (2–4 hétig) tart. Ez alatt más szerrel ne avatkozzunk be. A gyomnövényeket legkorábban 3–4 leveles állapotban kezeljük, legkésőbb 15–20 cm-es korig. Idősebb tarack esetében a hatás csökkent mértékű lesz. Kezelés után egy órával lehulló csapadék a hatást nem csökkenti. Az osztott kezelés két hetes időközrel a megfigyelések szerint hatásosabb.

Az egyszikű tarackos, és a kétszikű évelő gyomok ellen is hatásos a Glialka 2–3%-os töménységű permetlében kijuttatva, de a szőlőre jutva veszélyesebb is. Jól irtja a tarackbúzát, a csillagpázsitot és más egyszikű gyomokat, ha azokat 10–20 centiméteres fejlettségű permetezzük. Totális gyomirtószer, amely a többi évelő kétszikű gyomnövényt is irtja.

A gyomnövények eltérő fejlettségi állapotban kezelhetők a Glialkával. A mezei acat a tölevélrózsás fejlettségűnél a legérzékenyebb, az apró szulák a virágzás kezdetén, a hamvas szeder pedig az őszi hónapokban. Vigyázzunk, mert a Glialka ha a szőlő hajtásaira jut, súlyos károkat okozhat. Július vége után felhasználását kerüljük. A permetezés után hat órán belül hulló csapadék a hatást csökkenti. Ammónium szulfát műtrágya a gyomirtó hatást növeli (mennyisége: 1 rész Glialka és 2 rész műtrágya; például 4–6 dl Glialka 20 liter vízben, plusz 80–120 dkg ammónium szulfát). Hatását a Glialka is lassan fejti ki, az acat gyökértörzse is több hét alatt pusztul el.

Ha területünkön csak az apró szulák fordul elő, úgy a Ronstart is használhatjuk (1%-os permetlében). Az apró szulák hajtásai elszáradnak, de föld alatti részei kevésbé károsodnak. Az újrakelést megindul ugyan, de egy évben egy kezelés általában elég a megfelelő gyomirtáshoz.

A legtöbb készítmény csak négy évnél idősebb szőlőben alkalmazható. A gyomirtószer helytelen használata esetenként nagy kárt okozhat. A szert mindig pontosan mérjük ki és szélcsendes időben dolgozzunk! (A teljes szélcsend sem jó a meleg nyári napokon, mert az apró cseppek sokáig lebegnek.) A talajra permetezéskor érdemes előbb tiszta vízzel bemérni, hány liter permetlé fogy 100 négyzetméterre.

A feltételes forgalmú Aktikon, Hungazin PK, Gramoxone készítményeket csak olyan kistermelő vásárolhatja meg és használhatja fel az 1988. évi 8. tvr. rendelet 44. paragrafusában értelmében, aki meghatározott szakképesítéssel rendelkezik, vagy a minisztérium által meghatározott szakmai tanfolyamot eredményesen elvégezte.

Dr. Molnár János
(Fővárosi Növényegészségügyi és Talajvédelmi Állomás, Budapest)
Dr. Németh Imre
(Heves megyei Növényegészségügyi és Talajvédelmi Állomás, Eger)